

دکتر سعید کاظمی آشتیانی؛ دانشمندی که رویان را خلق کرد

در آستانه برگزاری هفدهمین کنگره رویان، بهانه ای شد نگاهی به زندگی و خدمات بنیان گذار پژوهشگاه رویان بیندازیم که در ادامه می خوانیم:

واحد علوم پزشکی ایران به فعالیت پرداخت که این فعالیت تا آخر عمرش ادامه داشت.

وی در طی این سالها مراکز درمانی متعددی تأسیس و گروه‌های مختلف پژوهشی را راه اندازی کرد که یکی از آنها پژوهشکده رویان جهاد دانشگاهی است که در سال ۱۳۷۰ فعال شد. کاظمی آشتیانی همزمان با مدیریت جهاد دانشگاهی و پژوهشکده رویان در مقطع دکترا در رشته علوم تشریح با گرایش جنین‌شناسی در دانشگاه تربیت مدرس ادامه تحصیل داد و در سال ۱۳۷۶ درجه دکترا را خود را اخذ کرد.

چاپ ده‌ها مقاله در مجلات علمی داخلی و بین‌المللی، انجام چندین طرح تحقیقاتی ملی، تدریس در دانشگاه‌ها، نگارش کتاب، راه‌اندازی گروه‌های پژوهشی در شاخه‌های مختلف علوم پزشکی، برگزاری چند دوره جشنواره بین‌المللی رویان، داوری جشنواره‌های علمی و سردبیری مجله علمی پژوهشی

سلول‌های بنیادی و همانند سازی در کشور نقش بسزایی داشت. وی در اول فروردین سال ۱۳۴۰ در تهران متولد شد. آشتیانی در سال ۱۳۵۸ در رشته فیزیوتراپی دانشگاه علوم پزشکی ایران تحصیلات دانشگاهی خود را آغاز کرد. تعطیلی دانشگاه‌ها همزمان با انقلاب فرهنگی اندکی در تحصیل او وقفه ایجاد کرد و با حضور وی در جبهه‌های جنگ ایران و عراق این وقفه طولانی‌تر شد.

دکتر آشتیانی سرانجام پس از ۱۱ سال، در سال ۱۳۶۹ مدرک کارشناسی ارشدش را در رشته فیزیوتراپی اخذ کرده و از دانشکده علوم توانبخشی فارغ‌التحصیل شد. وی با همکاری دو تن از همکارانش در سال ۱۳۶۱، جهاد گروه پزشکی را در دانشگاه علوم پزشکی ایران تأسیس کرده و تا سال ۱۳۷۰ مسئولیت بخش طرح‌ها و تحقیقات آن را بر عهده داشت. از سال ۱۳۷۱ همراه با تغییرات ساختار مدیریتی جهاد دانشگاهی در سمت ریاست جهاد دانشگاهی

توسعه تحقیقات در زمینه باروری و ناباروری، تولید، تکثیر و انجماد سلول‌های بنیادی جنینی و بهره‌گیری از آن برای درمان بیماری‌های صعب‌العلاج، از جمله دستاوردهای مرحوم دکتر کاظمی آشتیانی است.

دکتر سعید کاظمی آشتیانی رئیس سابق پژوهشکده رویان و جهاد دانشگاهی دانشگاه علوم پزشکی ایران، دارای درجه دکترا تخصصی جنین‌شناسی از دانشگاه تربیت مدرس بود که پس از تشکیل پژوهشکده رویان، در رشد طب تولید مثل، فناوری

یاخته از جمله اقدامات علمی وی به شمار می‌رود.

وی سرانجام در ۱۴ دی سال ۱۳۸۴ در سن ۴۴ سالگی بر اثر سکته قلبی در بیمارستان بقیه... (عج) تهران دعوت حق را لبیک گفت.

مهم ترین دستاوردهای دکتر کاظمی آشتیانی

توسعه تحقیقات در زمینه باروری و ناباروری، تولید، تکثیر و انجماد سلول‌های بنیادی جنینی و بهره‌گیری از آن که نویدبخش افقی جدید در درمان بسیاری از بیماری‌های صعب‌العلاج است، از مهمترین دستاوردهای علمی و تحقیقاتی مرحوم آشتیانی است. وی موفق به اجرای نخستین طرح همانندسازی حیوانات در خاورمیانه شد که پس از درگذشت این دانشمند فقید، نخستین بره‌های همانندسازی شده در کشور، در مرداد و مهرماه سال ۸۵ متولد شدند که این امر تحول عظیمی در حوزه سلول‌های بنیادی ایجاد کرد.

دکتر حمید گورابی رییس کنونی پژوهشگاه رویان با اشاره به تحریم‌های ایجاد شده علیه کشور و اینکه این تحریم‌ها شامل بسیاری از تجهیزات و مواد آزمایشگاهی بوده است، در این باره می‌گوید: این تجهیزات هیچ‌گونه استفاده نظامی نداشته و

صرفاً برای انجام تحقیقات بوده و علاوه بر آن از چاپ مقالات دانشمندان ایرانی صرفاً به دلیل ایرانی بودن آنها، توسط برخی از مجلات علمی نیز ممانعت شد.

وی درباره زنده‌یاد دکتر کاظمی می‌گوید: دکتر کاظمی در چنین شرایط سختی پژوهشگاه رویان را تاسیس کرد، وی نه تنها به رشد علمی درون پژوهشگاه توجه داشت بلکه سعی و تلاش وافر برای به حرکت در آوردن چرخ علمی سایر مراکز علمی و تحقیقاتی کشور داشت.

رییس پژوهشگاه رویان در ادامه می‌گوید: علی‌رغم این که ارائه خدمات ناباروری در طول ۲۴ سال برای دکتر کاظمی آشتیانی اعتبار به همراه داشت، ولی او با احداث یک آزمایشگاه تحقیقاتی کوچک به همگان اعلام کرد که یک سرویس

درمانی جدید بدون انجام پژوهش موفق نخواهد بود. در چنین شرایطی تحقیقات پزشکی تولید مثل در رویان شکل گرفت تا ما بتوانیم در کنگره‌های بین‌المللی پزشکی تولید مثل حرف‌های زیادی برای گفتن داشته باشیم.

گورابی، با بیان این که سلول‌های بنیادی افق جدیدی را در پیش روی بشریت گشوده است، ادامه داد: با مدیریت دکتر کاظمی و تلاش دانشمندان رویان، به سرعت ایران در ردیف کشورهای نخست دنیا که صاحب فناوری‌های تولید و کشت و نگهداری سلول‌های بنیادی جنینی انسان بودند، قرار گرفت.

وی تحقیقات شبیه‌سازی تولید مثل با هدف رسیدن به فناوری شبیه‌سازی درمانی را از دیگر زمینه‌های فعالیت دکتر کاظمی

نام برد که با تولد نخستین بره شبیه سازی شده خاورمیانه به ثمر رسید و یادآور شد: نخستین کارآزمایی بالینی با استفاده از سلول های بنیادی بزرگسالان در ترمیم ضایعات قلبی با همکاری تیمی از دانشگاه پزشکی تهران آغاز شد ولی در مدت کوتاهی پس از شروع این کارآزمایی بالینی، حادثه غمناکی رخ داد و دکتر کاظمی که به دنبال قلبی سالم برای بیماران بود، قلبش از تپش ایستاد.

رییس پژوهشگاه رویان با اشاره به خدمات ارزنده مرحوم کاظمی آشتیانی و آغاز فعالیت های کارآزمایی های وی در زمینه استفاده از سلول های بنیادی بزرگسالان در ترمیم ضایعات قلبی، چنین می گوید: پژوهشگاه رویان درصدد است که نقش محوری را در پزشکی فردا ایفا کند که شامل پزشکی ترمیمی و پزشکی سرطان می شود.

وی با تاکید بر اینکه پژوهشگاه رویان پس از ۱۰ سال راه مرحوم کاظمی آشتیانی را ادامه می دهد، گفت: رویان قصد دارد همان گونه که می خواست همواره در پزشکی فردا نقش محوری داشته باشد. روزی، «پزشکی فردا» برای ما منحصر به پزشکی تولید مثل

بود ولی امروز عناصری از پزشکی ترمیمی، پزشکی مبتنی بر فرد، پزشکی سرطان و مهندسی با الهام از طبیعت و علوم شناختی است.

ارائه خدمات بین المللی رویان با دستاوردهای مرحوم کاظمی

دستاوردهای درمانی دکتر کاظمی به گونه ای بوده که امروز نه تنها بیماران ایرانی را از مراجعه به خارج از کشور بی نیاز کرده، بلکه موجب شده تا امروز شاهد حضور بیماران خارجی به ایران برای دریافت خدمات درمانی باشیم.

دکتر عبدالحسین شاهرودی، معاون آموزشی و پژوهشی پژوهشگاه رویان دانشگاهی نیز با تاکید بر خدمات این استاد فرهیخته می گوید: در دهه ۶۰ پس از بیماران قلبی، دومین گروهی که برای درمان به خارج از کشور می رفتند، گروه ناباروری بودند، این امر هزینه های زیادی را به مردم و دولت تحمیل می کرد ضمن آن که مسائل ناباروری، مسائل فرهنگی را برای بیماران ایرانی به همراه داشت.

شاهرودی در ادامه می افزاید: در آن زمان مسوولیت بخش تحقیقات جهاد دانشگاهی علوم پزشکی ایران به عهده دکتر کاظمی بود و شاید یکی از دلایلی که دکتر کاظمی از فیزیوتراپی تغییر رشته داد و به رشته جنین

شناسی آمد، همین مسایل بوده است و از آنجایی که جهاد دانشگاهی پلی میان دانشگاه و جامعه است، تحقیقات مرحوم آشتیانی نقش خودش را بر درمان بیماران نیازمند به خوبی نشان داد. معاون آموزشی و پژوهشی پژوهشگاه رویان جهاد دانشگاهی، با تاکید بر این که عمر رشته ناباروری کوتاه است و شاید در دنیا بیش از سه دهه قدمت ندارد، خاطرنشان کرد: ورود جهاد علوم پزشکی ایران به این حوزه علمی، همزمان با رشد این علم در دنیا بود و مدیریت جهادی دکتر کاظمی به این حرکت جهادی سرعت بیشتری داد؛ به طوری که در بحث ناباروری، ما به موقعیتی دسترسی پیدا کردیم که با بهترین مراکز این رشته در کشورهای صاحب نام، رقابت می کنیم.

گفتنی است هفدهمین کنگره بین المللی باروری و ناباروری و دوازدهمین کنگره بین المللی سلول های بنیادی پژوهشگاه رویان، ۱۰ تا ۱۲ شهریور ۹۵ توسط پژوهشگاه رویان در مرکز همایش های رازی برگزار می شود.